ואתחנן ב

א. אין פסוק „וקשרתם לאות על ידך והיו לטוטפות בין עיניך״ [1], איז רש״י מפרש: „וקשרתם לאות על ידך — אלו תפלין שבזרוע, והיו לטוטפות בין עיניך — אלו תפלין שבראש״.

לערנענדיק בהשקפה ראשונה קען אויסקומען, אַז רש״י איז דאָ פשוט אויסן צו מפרש זיין אַז מיט „לאות גו׳ לטוטפות גו׳״ וועלן געמיינט תפלין. מען קען אָבער אַזוי ניט לערנען — מצד כמה טעמים:

א) לפי זה האָט רש״י ניט געדאַרפט מעתיק זיין פון פסוק (אויך) די וועלטער „וקשרתם״ „והיו״.

ב) מיט איין פסוק פריער [2] שטייט „ודברת גו׳ ובשכבך ובקומך״. איז דאָרט רש״י מפרש בלויז אַז „ובשכבך ובקומך״ מיינט „זמן שכיבה וזמן קימה״, אָבער אַז דערמיט וועלן געמיינט קריאת־שמע, זאָגט ניט רש״י. ווייל דאָס איז אַ דבר פשוט וואָס רש״י דאַרף עס ניט מפרש זיין און אויך אַ תלמיד — „בן חמש (למקרא)״, וועט ער לערנט אַז מען דאַרף אַ געווויסע זאַך זאָגן ב„זמן שכיבה וזמן קימה״ פאַרשטייט ער אַז דאָס רעדט זיך וועגן ק״ש — ווייל ער וויס [3] אַז ביים לייגן זיך שלאָפן און ביים אויפשטיין לייענט ער ק״ש,

היינט אויב אַזוי, פאַרוואָס דאַרף רש״י מפרש זיין אַז מיט „וקשרתם גו׳״ ווערט געמיינט תפלין? — אויך דאָס איז זייער פשוט און דער תלמיד וויס [4] אַז „על ידך״ און „בין עיניך״ לייגט מען תפלין [5].

ג) אפילו את״ל אַז וויבאַלד דער „בן חמש״ לייגט נאָך ניט קיין תפלין אָבער שמע לייענט ער שוין יע*[5], איז דאָ אַן אָרט צו זאָגן אַז ביי „ובשכבך ובקומך״ דאַרף רש״י ניט אויסטייטשן אַז עס מיינט ק״ש און ביי „וקשרתם גו׳״ דאַרף רש״י יע מפרש זיין אַז עס מיינט תפלין [6] —

זעט מען אָבער אַז דער ציווי אויף תפלין גופא שטייט שוין פריער (אין פ׳ בא [7]) און צוויי מאָל: „והי׳ לך לאות על ידך ולזכרון בין עיניך״ און „והי׳ לאות על ידכה ולטוטפות בין עיניך״ [8].

---

1) פרשתנו ו, ח.

2) שם, ז.

3) וגם למד כבר מצות ק״ש — בפ׳ רש״י בלק כג, כד.

4) וגם מצות תפלין למד כבר — בפ׳ בא (כדלקמן בפנים), בפרש״י בלק שם ובפרש״י פרשתנו ד, ב.

5) ואדרבה: ב„ובשכבך ובקומך״, מכיון שבתחלת הפסוק נאמר „ודברת בם״ שקאי על דברי תורה בכלל (ולא רק על הפרשיות דק״ש), עלול לטעות יותר ש„ובשכבך ובקומך״ לא קאי על ק״ש.

*5) ידוע נוסח ברכת כ״ק מו״ח אדמו״ר דמיום הגזיזה דג׳ שנים „נהגו להדר להרגיל את התינוק בענין . . ברכות השחר . . וק״ש שעל המטה״ („היום יום״ ד׳ אייר).

6) אבל דוחק גדול לומר כן, כי — כיון שרואה איך שאחרים מניחים תפלין על הזרוע ועל הראש, הרי כשלומד „וקשרתם גו׳ על יד גו׳ בין עיניך גו׳״ — יודע הוא שהכוונה היא לתפלין, וכנ״ל בפנים.

7) יג, ט. טז.

8) אף שבדוחק קצת י״ל שכיון שזהו כו״כ פרשיות לפני פרשתנו — מפרשו עוד הפעם (וכמו שחוזר ומפרש תיבת „טוטפות״

ד) אויב רש"י וואלט אויסן געווען צו מפרש זיין אז עס מיינט תפלין, איז געגוג ער זאל שרייבן בקיצור: „וקשרתם גו' והיו — אלו תפלין"[9]?

מכל הנ"ל לייגט זיך בשכל צו זאגן, אז רש"י איז דא אויסן צו מדגיש זיין (ניט „אלו תפלין", נאר) אז „וקשרתם לאות על ידך" איז תפלין שבזרוע און „והיו לטוטפות בין עיניך" איז תפלין שבראש. דאס איז אבער ניט מובן: וואס איז דער חידוש אז „על ידך" איז „תפלין שבזרוע" און „בין עיניך" — „תפלין שבראש"[10]?

ב. לאחרי ווי רש"י איז מפרש „והיו לטוטפות בין עיניך — אלו תפלין שבראש", איז ער ממשיך (אין דעם זעלבן דיבור): „ועל שם מנין פרשיותיהם נקראו טטפת, טט בכתפי שתים פת באפריקי שתים".

אויך אין דעם איז ניט מובן:

דעם טייטש פון „טטפת" האט שוין רש"י געשריבן פריער אין פ' בא[11], און דארט איז ער מפרש צוויי פירושים אין דעם ווארט: אין פירוש „ועל שם שהם ארבעה בתים קרויין טטפת, טט בכתפי שתים פת באפריקי שתים". און א צווייטן פי', אז „טוטפות" איז „לשון דיבור", ווייל דער וואס וועט זען די תפלין „יזכור הנס וידבר בו"[12].

איז ממה נפשך: אויב רש"י איז חושש, אז פון פ' בא ביז פ' ואתחנן האט שוין דער תלמיד פארגעסן וואס ער האט געלערנט — האט רש"י געדארפט שרייבן דא אויך דעם צווייטן פי'; און אויב רש"י נעמט אן אז דער תלמיד געדענקט וואס ער האט געלערנט אין פ' בא (כאטש אינמיטן האט ער געלערנט דריי חומשים) — האט רש"י אויך דעם ערשטן פירוש ניט געדארפט שרייבן (ובפרט אז דעם ערשטן פירוש חזר'ט ער איבער מיט דער גאנצער אריכות: ער באגונגט זיך

שביארה כבר בפ' בא יג, טז, אבל ראה לקמן סו"ס ב).

9) וסיום פירושו ש„טטפת" הוא על שם מנין פרשיותיהם כו' — יכתוב בדבור בפ"ע.

10) ואפילו אם נאמר שבנוגע ל„בין עיניך" יש חידוש — שלא יניחם בין עיניו ממש (ואף שכבר פרשו רש"י בפ' בא (יג, ט) „והקשרם בראש" — נתרץ שרש"י חושש שהתלמיד איננו זוכר כדלעיל הערה 8) — הרי (נוסף להקושיא: למה הוצרך לפרש ש„וקשרתם לאות על ידך — אלו תפלין שבזרוע", גם בנוגע לתש"ר) הו"ל לרש"י לכתוב בקיצור: „בין עיניך — על הראש"?

11) יג, טז.

12) הטעם לזה שצריך רש"י (שם) לב' פירושים — י"ל:

בפ' קדש נאמר „ולזכרון בין עיניך", ומכיון שלאח"ז משנה הכתוב ואומר „ולטוטפת", מוכח שמחדש ענין שלא נאמר מקודם. ולכן מפרש רש"י בפירוש הראשון (העיקרי) שהכתוב מחדש כאן שבתש"ר צ"ל ד' בתים, כדלקמן סעיף ד'.

אלא שמ"מ, מכיון שמסגנון לשון הכתוב „והי' לאות על ידכה ולטוטפת בין עיניך" משמע, שכוונת הכתוב ב„ולטוטפת" בתש"ר היא בדוגמת ד„לאות" דבתש"י ולא ש„ולטוטפת" פי' תפלין, לכן מביא פירוש ב' ש„ולטוטפות" הוא „לשון דיבור", כמו לזכרון בין עיניך" (נוסף למה שלפירוש השני — „טוטפת" היא תיבה בלשון הקדש ממש. וגם אין צורך להביאור דטט בכתפי כו' באפריקי כו' — שאינו גלאטיק כלל• בדרך הפשט). וראה לקמן הערה 23.

•) ובכ"ז — עכ"פ כפי' שני — „בכתפי" „באפריקי" הוא גם ע"פ פשוטו של מקרא (שהוא — בלה"ק) — נתבאר בההתועדות.

ניט מיט שרייבן אז „טטפת" איז „על שם מנין פרשיותיהם"[13], נאר ער טייטשט אויך אויס וויי דער מנין איז מרומז אין וואָרט „טטפת" — „טט בכתפי שתים פת באפריקי שתים" — און דעם צווייטן פירוש דערמאָנט ער כלל ניט)?

אפילו את"ל אז, כרגיל בפרש"י על התורה אז וועט ער ברייגט אן ענין צום צווייטן מאל שרייבט ער עם בקיצור לגבי דעם ערשטן מאל, אזוי אויך דא, שרייבט ער בלויז דעם ער־שטן פירוש —

איז אבער אין אונזער פסוק איז רש"י (ניט נאר מקצר, נאר אויך) משנה פון זיין פי' לגבי פ' בא: (א) דארט זאגט ער „ארבעה" און דא זאגט ער „מנין". (ב) א גרעסערער שינוי: דארט זאגט ער „שהם ארבעה בתים" און דא — „מנין פרשיותיהם"?

ג. די שוועריקייט אין דעם וואס רש"י זאגט דא „מנין פרשיותיהם" איז (ניט בלויז וואס ער איז משנה פון זיין פי' אין פ' בא וואו ער זאגט „ארבעה בתים", נאר) אויך מצד אונ־זער פסוק גופא:

וויבאלד אז „טטפת" שטייט נאר ביי „בין עיניך" און ניט ביי „על ידך", לייגט זיך לכאורה צו זאגן, אז דער מספר פיר וואס איז מרומז אין „טט־פת" איז דא נאר אין תפלין של ראש, ניט אין תפלין של יד[14] —

ובמילא דארף מען לערנען, אז דער נאמען „טטפת" איז מרמז די פיר בתים, וואס זיי — פיר בתים — זיינען בלויז ביי תפלין של ראש, וואָרום תפלין שבזרוע זיינען איין בית[15]. היינט פאַרוואס לערנט רש"י אז דער נאמען „טטפת" (וואס דער פסוק זאגט עם בלויז ביי תש"ר) איז צוליב די פיר פרשיות — וואס אויך אין תש"י זיינען פיר פרשיות[16]?

ד. איז דער ביאור אין דעם:

אין פ' בא[17] שטייט „והי' לאות על ידכה ולטוטפות בין עיניך" — „והי' " לשון יחיד. ד. ה. אז די זאך וואס זאל זיין „לאות" און „לטטפת" איז איין ענין — און ווי רש"י איז דארט מפרש (אין א פריערדיקע פרשה[17]) אז „והי' " גייט אויף (דעם ענין פון) יציאת מצרים[18] וואס רעדט זיך פרי־ער אין דער פרשה; משא"כ אין אונ־זער פרשה שטייט „וקשרתם (לאות)

13) כמו בכ"מ, שבפעם השני' מפרש רש"י בקיצור.

14) וכמו לפי' השני ב„ולטוטפות בין עיניך" שבפ' בא „שהרואה אותם כו' יזכור הנס וידבר בו" (פרש"י בא יג, טז), שזהו רק בתש"ר שהם מגולים.

15) ראה מכילתא בא יג, ט. ספרי פר־שתנו כאן. וראה גם מנחות לד, ב. והתלמיד רואה זה בפועל.

16) ויתירה מזו: מכיון שבפרשתנו מדייק רש"י „אלו תפלין שבראש" (ודלא כבפ' בא שכותב בפי' „ולטוטפות" — „תפלין" סתם), הרי מכ"ש שצריך רש"י לפרש שקרויין טטפת על שם מנין הבתים?

17) יג, ט — שגם שם נאמר „והי'" לשון יחיד.

18) ולא „הפרשיות" שרש"י מזכירם תי־כף „שתכתוב פרשיות הללו". וכותנת רש"י בזה שהאופן ד„יצי"מ תהי' לך לאות כו'" הוא ע"י ש„תכתוב פרשיות הללו ותקשרם כו'".

ועפ"ז מובן מה שרש"י מוסיף „רצה לומר" — כי בתחלה כותב פירוש הכתוב „יצי"מ תהי' לך לאות על ידך ולזכרון בין עיניך", ואח"כ מבאר את פירושו „רצה לומר" — שזהו ע"י ש„תכתוב פרשיות הללו ותקשרם בראש ובזרוע".

גו' והיו (לטוטפות גו')" לשון רבים — מען דאַרף זיי אַנבינדן "לאות (על ידך)" און זיי דאַרפן זיין "לטטפת (בין עיניך)" — און דאָס גייט אויף "הדברים האלה", די פרשיות[19] אין וועלכע עס שטייט די מצות תפלין[20], וואָס די פרשיות זיינען רבים.

און דעריבער איז אין פ' בא רש"י מפרש דעם נאָמען "טטפת" על שם הבתים און אין אונזער פרשה — על שם הפרשיות:

יציאת מצרים שטייט אין די פרשיות "קדש" און "והי' כי יביאך". אָבער אין די פרשיות "שמע" און "והי' אם שמוע" ווערט כלל ניט דערמאָנט יצי"מ*[20]. קען מען דאָך במילא ניט זאָגן, אַז "והי' . . ולטטפת" (פון פ' בא) זאָל מיינען די פיר פרשיות — ווייל אויף די פרשיות "שמע", "והי' אם שמוע", פאַסט ניט צו זאָגן "והי' " (לשון יחיד) וואָס גייט אויף יציאת מצרים.

19) אבל לא על (ענין) יצי"מ, כי (נוסף למ"ש "וקשרתם גו' והיו" לשון רבים — הרי) בפרשתנו, לפני "וקשרתם גו'" אינו מדובר כלל מענין יציאת מצרים.

20) אבל לא על דברי תורה בכלל (כ"ודברת בם") — כי פשוט שמה שצ"ל ואפשר להיות "לאות גו' ולטוטפת" הם רק הפרשיות שמדובר בהן ענין תפלין (כמו שפשוט ש"ודברת גו' בשכבך ובקומך" קאי רק על הפרשיות דק"ש) — כולל גם הפרשיות דתפלין שבפ' בא.

*20) עפ"ז עכצ"ל דלפרש"י בבא (יג, ט) דהציווי "והי' לך לאות גו' ולזכרון" — קאי על יצי"מ — הרי (ע"ד הפשט) נצטוו אז להניח שתי פרשיות דקדש והי' כי יביאך. וכשנאמר "והיו הדברים האלה גו' וקשרתם גו' והיו" — נצטוו על ד' פרשיות. — וראה שו"ת בשמים ראש כסא דהרסנא סכ"ד — ומצינו עד"ז במצות שבת דנתוסף במ"ת על הנאמר במרה (שבת פז, ב) ועוד.

[ונוסף לזה: אויב מען זאָל זאָגן אַז "טטפת" שבפ' בא איז ע"ש די פיר פרשיות, וועט דאָן אויסקומען אַז ביז צו שנת הארבעים, וואָס ערשט דאָן האָט משה געזאָגט די פרשיות שמע און והי' אם שמוע, איז דער גאַנצער ענין פון תפלין ניט געווען שייך[21] — היפך ווי עס קומט אויס, לכאורה, פון פשטות הכתובים שבפ' בא*[21] אַז דעם ציווי "והי' לאות על ידכה ולטטפת בין עיניך" זאָל מען מקיים זיין גלייך[22].

דערפאַר לערנט רש"י אין פ' בא, אַז דער נאָמען "טטפת" איז "ע"ש ארבעה בתים". ד. ה. — לויט פרש"י זה אַ חידוש: אין צוויי בתים זיינען געלעגן די צוויי פרשיות "קדש" און "והי'

21) שלכן י"א שבמדבר לא הניחו תפלין — ראה בהנסמן בתו"ש תי"ב ע' רמט.

*21) ראה פרש"י שם (יג, יא): א) יש כו' והאומר קדשו (במדבר) כו'. ב) אומר זה רק בנוגע לקידוש בכורות אבל לא בנוגע לתפלין. — אבל ראה קידושין (לו, רע"א) ובפרש"י שם. ועפ"ז י"ל להיפך — דרק בכורות י"א דקדשו במדבר (כיון דקדשו במצרים — ראה בכורות (ד, ב)) — משא"כ תפלין, (ודלא כבפנים) — עכ"פ בדרך הפשט (אבל ע"ד ההלכה — ראה קידושין שם (לז, סע"ב): ביאה דכתב רחמנא גבי תפלין כו' עשה מצוה זו שבשבילה תכנס לארץ (דדוחק גדול לומר דכוונתו (רק) על זמן הגלות שלאחרי ביאתם לארץ). וראה ילש"ש ורבותינו בעה"ת שלח (טו, לב) דהניחו תפלין במדבר).

22) דאת"ל שרק בביאתם לארץ נתחייבו בהנחת תפלין (ראה הערה הקודמת) — תהי' פשטות הכתובים בפ' בא דלא כפשטות הכתובים דפ' שמע שבפרשתנו שלא נאמר תנאי ביאה לארץ. אלא שי"ל ד"שמע גו' " — בא בהמשך להתחלת הקאַפיטל: וזאת המצוה גו' לעשות בארץ גו'. וראה תניא ספכ"ה.

כי יביאך", און צוויי בתים*[22] זיינען געווען אַן פרשיות[23].

און דער טעם וואָס "והי' . . לטטפת", אַז דער זכרון פון יצי"מ (ביי תש"ר) דאַרף זיין דורך פיר בתים — ווייל דער ריבוי הבתים (אויך אַן די פרשיות) מאַכט גרעסער דעם זכרון[24].

משא"כ אין אונזער סדרה, וואו "והיו (ל' רבים) לטטפת" גייט אויף "הדברים האלה", קען מען ניט זאָגן אַז "טטפת" איז ע"ש די פיר בתים (הגם אַז דורך דעם וועט זיין פאַרשטאַנדיק וואָס דער נאָמען "טטפת" שטייט דוקא ביי תש"ר) — וואָרום וויבאַלד אַז מיט "והיו" וועלן געמיינט "הדברים האלה", די רייד — פרשיות אין וועלכע עס רעדט זיך וועגן די מצות תפלין — דאַרף מען זאָגן, אַז אויך (דאָס וואָס עס זאָל ווערן פון די פרשיות) "טטפת" — איז על שם מנין הפרשיות.

ה. נאָך אַ שינוי אין אונזער סדרה לגבי דעם לשון הפסוק אין פ' בא:

אין פ' בא שטייט "והי' לאות על ידכה ולטטפת בין עיניך" — דער זעלבער "והי' " באַציט זיך סיי אויף "לאות על ידכה" סיי אויף "לטטפת בין עיניך". ד. ה. אַז דער "אות על

---

*22) ולהעיר שבלאה"כ (ע"ד ההלכה) ב' סוגים בד' הבתים — שיש בהם שי"ן או לא. וראה מנחות (לה, רע"א) גווייתא ו' ברייתא כו'. ועוד.

23) וי"ל, שגם מטעם זה מביא רש"י שם עוד פירוש (נוסף להמבואר לעיל הערה 12) — כי דוחק קצת לומר שיהי' ציווי לעשות בתים בלי פרשיות (אף שגם אלו מוסיפים בהזכרון, כדלקמן בפנים. וראה הערה הבאה).

24) ע"פ מ"ש בפנים שגם בתים בלי פרשיות מוסיפים בהזכרון, יובן מ"ש רש"י (ראה יג, א) "לא תוסף עליו — ה' טוטפות בתפלין" ומשנה מלשונו בפרשתנו (ד, ב) "לא תוסיפו — כגון חמש פרשיות בתפלין" — כי מ"לא תוסיפו" שנאמר פעם הראשונה למדים רק שאסור להוסיף ענין שאינו שייך להמצוה, ולכן מפרש שם "חמש פרשיות", שפרשה חמישית אינה שייכת לתפלין (שהרי ישנן בתורה רק ד' פרשיות בהן נאמרה מצות תפלין), ומשא"כ מ"לא תוסף" שנתוספה פעם השני' מוסיפים לל-מוד, שאסור להוסיף אפילו ענין ששייך להמצוה*. ולכן כותב "חמשה טוטפת", היינו חמשה בתים** — דאף שעי"ז יתוסף בהזכרון, מ"מ, "לא תוסף עליו".

---

*) שזהו גם הטעם על זה שבפ' ראה פרש"י "ד' ברכות לברכת כהנים" — ולא "חמש ציציות" כבפרשתנו — דגם בברכת כהנים אסור להוסיף ברכה (ראה בארוכה שיחת ש"פ ראה תשכ"ט. וראה שם, שכוונת רש"י ב"חמשה מינים בלולב" בפ' ראה, היא באופן אחר מבפרשתנו).

**) ואת"ל שגם בנוגע לפרשיות אפשר להיות חידוש בהאזהרה "לא תוסף" כמו שהיא בפעם השני' ע"י הוספת פרשה חמי-שית שמדובר בה מענין יצי"מ — י"ל, שגם זה נכלל בדיוק הלשון "חמשה טוטפת" (ולא — בתים) — שכולל גם הפי' פרשיות (ודלא כבפנים ההערה), אשר פרשה החמי-שית שייכת לתפלין שנקראים טטפת ע"ש הפרשיות.

ובזה יומתק מה שב"לא תוסיפו" דפרשתנו כותב "חמשה פרשיות" וב"לא תוסף עליו" דפ' ראה — "חמשה טוטפת": מה שתפלין נקראים "טוטפת", הוא בין מצד הבתים (פרש"י ס"פ בא) ובין מצד הפרשיות (פ' רש"י פרשתנו ו, ח). ולכן, ב"לא תוסיפו" שהיא אזהרה רק לחמשה פרשיות (ולא לח-משה בתים, כי מכיון שהבתים מוסיפים בהזכרון הרי גם בית החמישי שייך לתפלין ואין ללמוד מכאן שג"ז אסור, כבפנים ההע-רה), כותב רש"י "חמשה פרשיות"; משא"כ ב"לא תוסף עליו", שהחידוש שבאזהרה זו הוא, בין לחמשה בתים (כבפנים ההערה) בין לחמשה פרשיות (כשפרשה החמישית היא מענין יצי"מ) — כותב "חמשה טוטפת".

ידכה״ און דער „טטפת בין עיניך״ זיינען איין (הוי׳ און) מציאות; משא״כ אין אונזער סדרה, וואו ערשט ביי די וועריטער „לטטפת בין עיניך״ גיט דער פסוק צו דעם וואָרט „והיו״

[כאָטש דער לשון „קשירה״ שב־ תחלת הפסוק פאָסט אויך אויפן של ראש[25]; איז עאכו״כ אז בתחלת הכתוב וואָלט געשטאָנען „והיו״ — וואָלט עס געפאָסט צו ביידע תפלין].

איז מוכח, אז דאָ זיינען פאָראַן צוויי ענינים[26]; דאָס אָנבינדן פון „ה־ דברים האלה״ „לאות על ידך״ און זייער וועריען „לטטפת בין עיניך״ זיי־ נען צוויי מציאות׳ן.

און דערפאַר, אין פ׳ בא איז רש״י מפרש „ולטטפת בין עיניך״ — תפלין״ (ניט „תפלין שבראש״) — ווייל דער „לטטפת בין עיניך״ איז די זעלבע מציאות („והי׳ ״) ווי „לאות על ידכה״; משא״כ אין אונזער סדרה איז רש״י מדגיש, אז דאָס זיינען צוויי ענינים: „וקשרתם לאות על ידך — אלו תפלין שבזרוע״, און „והיו לטטפת בין עיניך — אלו תפלין שבראש״.

ו. עס ווערט דאָך אָבער שווער: פאַרוואָס טיילט פאַראַנדער דער פסוק אין אונזער סדרה די „תפלין שבזרוע״ און די „תפלין שבראש״ אין צווי ענינים — אַנדערש ווי אין פ׳ בא? ולכאורה — אדרבה: וויבאַלד אז דער נאָמען „טטפת״ אין אונזער סדרה איז צוליב דעם מנין הפרשיות — דאַרף מען זיי דאָך ניט אָפטיילן פון די תפלין שבזרוע, היות אז אין דעם מנין הפרשיות זיינען תפלין שבראש ושב־ זרוע גלייך.

דערפאַר איז רש״י מדייק „ועל שם מנין פרשיותיהם נקראו טטפת״, אז דער חידוש אין תש״ר לגבי תש״י באַשטייט אין דעם מנין הפרשיות:

ביי תש״י איז נוגע בלויז, אז אין זיי זאָלן זיין די פרשיות פון תורה וואו עס שטייט מצות תפלין. ס׳איז אָבער ניט נוגע דער מספר פיר (והא ראי׳, אז במשך די גאַנצע פערציק יאָר איידער עס זיינען געזאַגט גע־ ווָארן די פרשיות „שמע״ און „והי׳ אם שמוע״, זיינען אין זיי געווען בלויז צוויי פרשיות אין זייער בית אחד);

משא״כ אין תש״ר איז נוגע דער מספר פיר[27] (וואָס דערפאַר האָט אין די תש״ר געדאַרפט זיין פיר בתים אויך ווען עס זיינען געווען בלויז צוויי פרשיות פון תפלין[28]. און דערנאָך איז נאָך צוגעקומען — פריער איז דער

---

25) ראה רש״י בא שם: ותקשרם בראש ובזרוע.

26) להעיר מבראשית א, יד־טו: „והיו לאותות גו׳ והיו למאורות גו׳״ (ב״פ „והיו״) — כי „מאורות״ הוא ענין בהם עצמם, משא״כ אותות ומועדים כו׳. וראה רש״י שם: עוד זאת כו׳.

27) ולפי מ״ש הרגצובי (צפנת פענח כללי התורה והמצוה כלל פג) שאיסור בל תוסיף הוא דוקא כשהתורה הקפידה בה־ מספר (ומה שאסור ה׳ מינים בלולב — מפרש שם שהוא מטעם אחר) — נפק״מ לדינא במ״ש רש״י „מנין״, שאיסור בל תוסיף בתפלין (לפי פרש״י זה) הוא רק בתפלין של ראש. אבל מפרש״י (לעיל ד, ב. ראה יג, א) מוכח, אשר (בדרך הפשט עכ״פ) לא ס״ל חלוק זה.

28) ומ״מ בפ׳ בא לא כתב רש״י „מנין הבתים״ — כי בבתים: א) אין שייך אלא ענין המנין, ב) לא הי׳ בזה שינוי — משא״כ בפרשיות שענינם התוכן והמנין, ונשתנה בהם המנין [וגם התוכן (מיצי״מ — להדברים האלה), אלא שזה לא נרמז ב„טוטפות״].

מספר פיר געווען נאָר אין די בתים, און שפּעטער — איז דער מספר גע־ווארן אַ דיוק אויך אין די פּרשיות).

ז. נאָך אַ טעם וואָס אין אונזער סדרה לערנט רש"י אַז „טטפת" איז „על שם מנין פּרשיותיהם" און ניט על שם מנין הבתים:

פון דעם וואָס דער מספּר פיר (אין די תש"ר) איז תורה מרמז אין דעם וואָרט „טטפת" וואָס איז צונויפגע־שטעלט פון צוויי ווערטער „טט" און „פת", איז קענטיק, אַז די פיר זאָכן אין די תש"ר טיילן זיך אין צוויי סוגים.

איז אין פ' בא, וואו צוויי בתים זיינען געווען מיט פּרשיות און צוויי בתים אָן פּרשיות — איז פאַרשטאַנ־דיק ווי די פיר בתים טיילן זיך אין צוויי סוגים; אָבער לאחרי ווי עס איז געזאָגט געווארן אויך די פּרשיות שמע והי' אם שמוע, און אַלע פיר בתים זיינען מיט פּרשיות — פאַרוואָס־זשע טיילן זיי זיך אויך איצטער אין צוויי סוגים *[28] ?

דערפאַר לערנט רש"י (נוסף למה שנת"ל סעיף ד'), אַז דער נאָמען „טט־פת" דאָ איז „על שם מנין פּרשיו־תיהם", און די פּרשיות, טיילן זיך אין צוויי סוגים: א) „קדש" און „והי' כי יביאך" זיינען געזאָגט געווארן פאַר מ"ת, און „שמע" „והי' אם שמוע" — נאָך מתן תורה[29]. ב) דער ערשטער סוג איז אויך כולל ענין יציאת מצרים, משא"כ דער צווייטער.

און דערפאַר איז רש"י אויך דאָ מוסיף „טט בכתפי שתים פת באפריקי שתים" — הגם ער האָט דאָס שוין געזאָגט אין פּרשת בא — בכדי צו מדגיש זיין אַז אויך אין אונדזער סד־רה טיילן זיך די פיר ענינים (פּרשיות) אין צוויי סוגים.

ח. פון די „ענינים מופלאים"[30] אין אונזער פּרש"י:

שוין געוועדט אַמאָל בארוכה, אַז אין דער סגולה פון מצות תפלין בנוגע דער ווירקונג אויף אומות ה־עולם — זיינען דאָ צוויי ענינים:

א) „וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך — אלו תפלין שבראש"[31] אַז דורך דעם וואָס די „עמי הארץ" זעען דעם שם הוי' (שלמעלה מהטבע[32]) וואָס איז דאָ ביי אידן דורך לייגן תפלין שבראש — באַקומען זיי אַ מורא פאַר אידן, במילא איז בכלל ניט שייך אַז זיי זאָלן מלחמה האַלטן קעגן אידן.

ב) „שמפני קיום מצות תפלין (וואָס מען לייגט אויף דער האַנט און אויפן קאָפּ) ותיקונן, יתקיים באנשי המלחמה וטרף זרוע אף קדקוד"[33]. ד. ה. אַז וועו מצד איזה סיבה שתהי' זיינען גויים לוחם אַנטקעגן אידן איז דורך מצות תפלין וועט „וטרף זרוע אף קדקד".

---

*28) והחילוק דלעיל הערה 22 — ה"ז ע"ד ההלכה.

29) וגם „בן חמש (למקרא)" מבין, שה־ציווים שלאחרי מ"ת הם באופן אחר לגמרי מאלו שלפני מ"ת. וראה בארוכה שיחת ש"פ ואתחנן תשכ"ח.

30) של"ה במס' שבועות שלו (קפא, א).

31) ברכות ו, א.

32) כי הוא מורה שהוא הי' הוה ויהי' — למעלה מן הזמן — וכן למעלה מבחי' מקום כו' (שעהיוה"א פ"ז).

33) הל' קטנות להרא"ש — הל' תפלין סט"ו (כהגירסא שהובאה במעדני יו"ט שם. ונפק"מ בהלשון ולא בתוכן הענין). וראה גם בחיי ס"פ מטות: „היו בטוחים . . בזכות המצוה שבידם וכענין שדרשו רז"ל וטרף זרוע בזכות תפלין שבזרוע אף קדקד בזכות תפלין שבראש". וראה לעיל ע' 11.

ט. די נפקא מינה פון די צוויי ענינים איז:

ביי דעם ענין פון „וטרף זרוע אף קדקוד", האָבן די תש"י און די תש"ר — באַזונדערע פֿעולות — מדה כנגד מדה: טורף זיין דעם קדקוד ע"י תפלין שבראש, וטרף זרוע — ע"י תש"י; ד.ה. דאָ איז תש"י אַן ענין בפ"ע. משא"כ אין דעם ענין פון „ויראו ממך", איז בל' חז"ל „אלו תפלין ש־בראש". די תש"י גיבן נאָר צו אַ תוספת „כח" אין די תש"ר[34], ווי די מכילתא[35] זאָגט „כשהוא נותן נותן של יד ואח"כ נותן של ראש, וכשהוא חולץ חולץ את של ראש ואח"כ של יד".

און דאָס איז מרומז אין דעם וואָס אין פ' בא קומען די תש"י און די תש"ר אַלס איין ענין, און אין משנה תורה (בפרשתנו) — אַלס צוויי ענינים:

בשעת די אידן זיינען אַרויס פון מצרים, האָט זיי משה רבינו געזאָלט פירן קיין ארץ־ישראל, און דאָן (ווי־באַלד אַז „פני משה כפני חמה"[36]) וואָלט די כניסה לארץ געווען אין אַן אופן פון „למעלה מהטבע"[37] און די שבעה אומות וואָלטן ניט געווואָגט צו מלחמה האָבן מיט אידן[38], ווי עס שטייט[39] „שמעו עמים גו' חיל אחז גו' נמגו כל יושבי כנען. תפול עליהם אימתה ופחד גו'".

און דעריבער, אין פ' בא קומען די תש"י צוזאַמען מיט די תש"ר, וואָרום אין דעם ענין פון „ויראו ממך" זיינען די תש"י ניט קיין ענין בפ"ע, כנ"ל.

משא"כ אין משנה־תורה, וואָס דאָן האָט מען שוין געווואוסט*[39] אַז די כני־סה לארץ וועט זיין דורך יהושע (וואָס „פני יהושע כפני לבנה"[36]) און מען וועט דאַרפן אַנקומען צו מלחמות — צו „וטרף זרוע אף קדקוד" — דאָן זיינען די תפלין של יד אַן ענין בפ"ע, וואָרום זיי טוען אויף דעם וטרף זרוע.

---

34) עיין צפע"נ על הרמב"ם הל' תפלין פ"ד ה"ד: גורם לשל ראש שיהי' מונח כו' על ראשך כו' תש"ר אך מ"מ צריך של יד משום כל זמן שבין ענינך כו'. עי"ש.

35) בא יג, ט.

בבבלי (מנחות לו, א. וכ"ה בשו"ע אדה"ז סכ"ח ס"ג) ילפינן דין זה מ„והיו" (לשון רבים) שנאמר במשנה תורה. אבל, ע"פ דרך הפשט, הדין ד„כל זמן שבין עיניך יהיו שתים" אינו נלמד מ„והיו". כי נוסף למה ש„והיו" לשון רבים קאי על „הדברים האלה" (כנ"ל סעיף ד') — אדרבה: באם הי' נאמר „וקשרתם לאות . . ולטוטפת גו'" (בלי תיבת „והיו"), היו תש"י ותש"ר מצוה אחת (ראה לעיל סעיף ה'), ולא רק „יהיו שתים". ולכן י"ל, שע"ד הפשט — דין זה נלמד ממה שבפ' בא נכללים תש"י ותש"ר יחד (אף שהן ב' מצות כדמוכח מ„והיו" שנאמר במשנה תורה). וראה ב־מכילתא הנ"ל: „מכאן אמרו כשהוא נותן כו'". וראה בארוכה לקו"ש חי"ט ע' 47 ואילך.

---

36) ב"ב עה, א. ספרי ורש"י פנחס כז, כ. ועוד.

— והרי חמה ולבנה הן דוגמת (ראה זח"א כ, א) שם הוי' (שלמעלה מהטבע) ושם אלקים (בגימט' „הטבע") — ראה חינוך — בשעה"ת לאדמוה"א ח"ב — פ"ה. אור התורה פרשתנו ס"ע צ ואילך. ס"ע צג ואילך. ובכ"מ.

37) ראה בארוכה לעיל ס"ע 9 ואילך.

38) ובמילא לא היו זקוקים אז ל„וטרף זרוע אף קדקוד". וראה לעיל ע' 4 הערה 24.

39) בשלח טו, יד־טז.

*39) וכנאמר בתחלת פרשתנו: רב לך גו' וצו את יהושע גו'.

י. און דאָס איז אויך דער טעם וואָס גלייך נאָך יצי"מ זיינען געווען בלויז צוויי פּרשיות, אין וועלכע עס רעדט זיך דער ענין פון יצי"מ, און דער־נאָך האָט מען געדאַרפט אָנקומען אויך צו די פּרשיות שמע און והי' אם שמוע, אין וועלכע עס רעדט זיך דער ענין פון מסירת נפש:

די כניסה דורך משה רבינו וואָלט געווען אַ המשך ישר פון יצי"מ: די שמועה פון די פּעלקער וועגן קריעת ים סוף (דער גמר פון יציאת מצרים[40]) האָט געפּועל'ט אַז "נמגו כל יושבי כנען".

משא"כ די כניסה דורך יהושע, ווען מען האָט געדאַרפט אָנקומען צום "וטרף זרוע אף קדקוד" — דאָ איז נוגע אויך דער ענין פון מס"נ וואָס נעמט אַרום אַלע כחות פון מענטשן, פון דעם כח היותר נעלה שבו — דער כח השכל (שבראש), ביז דעם כח היותר תחתון — דער כח המעשה (שבזרוע[41]), און דוקא דורך דעם ענין המס"נ האָט מען דעם כח עס זאָל זיין "וטרף זרוע אף קדקוד"[42].

יא. עס שטייט אין חסידות[43], אַז דורך דער כניסה לא"י ע"י יהושע, האָט זיך אויפגעטאָן אַ מעלה יתירה לגבי דער כניסה ווי זי וואָלט געווען דורך משה"ן. און כאָטש "פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה" — איז אָבער דאָס גופא אַ טעם פאַרוואָאָס די כניסה לארץ האָט געדאַרפט זיין ע"י יהושע. וויבל, דער עיקר העילוי איז ניט אין "פני חמה" וואָס ווייזט[44] אויף המשכה מלמעלה למטה נאָר אין "פני לבנה" — וואָס ווייזט[44] אויף העלאה מלמטה למעלה. און ווי שוין געזעדט פיל מאָל[45], אַז די אמיתית הכוונה פון "דירה בתחתונים" ווערט פאַרפולקאָמט דוקא אין עלי' מלמטה למעלה, וואו דער זיכוך פון די "תחתונים" ווערט (ניט מצד גילוי אור מלמעלה, נאָר) דורך זיי גופא, אַז דער "מטה" אַליין ווערט נתעלה ביז ער ווערט אַ דירה לו ית'.

דערפון איז פאַרשטאַנדיק, אַז אויך אין "וטרף זרוע אף קדקוד" (צו וואָס מען האָט געדאַרפט אָנקומען דערפאַר וואָס די כניסה לא"י איז געווען דורך יהושע), איז פאַראַן אַ מעלה יתירה אויף "ויראו ממך" (וואָס וואָלט געווען ביי דער כניסה ע"י משה) — בהתאם צו דעם יתרון המעלה אין עלי' מלמטה למעלה אויף המשכה מלמעלה למטה.

איז דער ביאור אין דעם:

גילוי אור מלמעלה פועל'ט אין קליפה ביטול ו"אתכפיא"[46]. דאָס מיינט, אַז כל זמן דער אור איז מאיר, שטייט דער מגנד אין אַן אופן פון "ויראו ממך": ער וואָגט ניט זיך קעגנצוּשטעלן און לוחם זיין מיט קדושה, אָבער דער רע ווערט ניט נתהפך [ענלעך ווי (ס'איז געווען) ביי יציאת

40) ראה לקו"ש ח"ג ע' 9-878 ובהערה 11.

41) ובזה עצמו — כח המעשה שבזרוע, היינו יד שמאל שהיא כהה — ששם גם כח המעשה הוא בחלישות.

42) ראה גם לעיל ע' 11-10.

43) ראה שעה"ת שם. אוה"ת פרשתנו ע' פז. קט ואילך.

44) שעה"ת שם. אוה"ת שם ע' סה ואילך. צז ואילך.

45) ראה לקו"ש ח"ה ע' 72 ואילך. ח"ו ע' 18 ואילך. ועוד.

46) ראה בהמצויין בהערה 48. לקו"ת במדבר ג, א. ובכ"מ. וראה לקמן הערה 56.

מצרים[47] — וואס איז געקומען מצד גילוי אור מלמעלה — אז דער רע איז געבליבן בתקפו[48]:

אנדערש איז דורך דער עבודה ש־מצד המטה, וואס דאן ווערט דער רע בטל לגמרי — „וטרף זרוע אף קדקוד" [ובדוגמת ווי ביי מ"ת[47] — וואס איז געווען לאחרי העבודה פון ספה"ע*[48], עבודה שמצד המטה — איז „פסקה[49] זוהמתן"[48].

יב. וי"ל בדרך אפשר אז דאס איז אויך דער טעם פנימי וואס דוקא אין משנה תורה*[49] איז נתחדש ונתגלה געוואָרן אז תפלין של יד איז א מצוה בפ"ע:

מצד בחינת הגילויים זיינען תש"ר העכער פון תש"י, ולכן קדושתן חמורה[50]. וכידוע[51], אז תש"ר איז בחינת יחודא עילאה און תש"י איז בחינת יחודא תתאה. אבער אעפ"כ, מצד דעם

47) וגם מצד זה מובן, מה שבפ' בא נאמר „והי'" (לשון יחיד) דקאי על יצי"מ, ובפרשתנו — „והיו" (לשון רבים) דקאי על „הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום", הפרשיות (שמע והא"ש) שלאחרי מ"ת.

48) תניא פל"א (מ, ב). וראה גם לקו"ת ויקרא ג, א. ובארוכה — לקו"ש ח"א ע' 267 ואילך. ועוד.

*48) וישנו ענין במ"ת שהוא למעלה מעבודת ספה"ע — שעפ"ז מבואר בכ"מ איך שבמ"ת הי' הפעולה באופן דמלמעלמ"ט. ובפרט בנוגע לבירור העולם דציפור לא צותה כו' (שמו"ר ס"פ יתרו). ועצ"ע.

49) שבת קמו, רע"א. וראה זח"ג (צו, ב), שזהו ע"י קדימת העבודה ד„וספרתם לכם".

*49) להעיר שבתורה עצמה — ד' ספרים ומשנה תורה הם בדוגמת ז"א ומל' (חמה ולבנה) — ראה לקו"ת במדבר טו, ג.

50) שו"ע או"ח ר"ס מב.

51) אוה"ת פרשתנו ס"ע שלד ואילך. ובכ"מ.

וואס „נעוץ תחלתן בסופן"[52], איז דער שרש פון תש"י העכער פון תש"ר[53] (בדוגמת די מעלה וואס איז דאס אין „פני לבנה", בחינת מלכות, אויף „פני חמה", מצד דעם ענין פון „נעוץ תחלתן בסופן כו' "[54]).

און דאס איז די שייכות פון תש"י — אלס אן ענין עיקרי — צו „פני יהושע כפני לבנה": בחיצוניות איז עס מצד דעם ווייל ווען די כניסה לא"י וואלט געווען דורך „פני משה כפני חמה" וואלט מען ניט דארפן אנקומען (כ"כ) צו (תש"י) יחו"ת; און בפנימיות הענינים איז עס מצד די מעלה וואס איז דאס אין יחו"ת אויף יחו"ע, וואס דער עיקר ענין הבירורים טוט זיך אויף דורך דער עבודה פון יחו"ת דוקא[55]. ובדוגמת המעלה פון „וטרף זרוע אף קדקוד" אויף „ויראו ממך"[56].

יג. אין תורה זיינען דאך אלע ענינים בתכלית הדיוק; איז דערפון

52) ספר יצירה פ"א מ"ז.

53) אוה"ת שם ס"ע שמ.

54) שעה"ת שם.

55) קונט' עה"ח פ"ט. ובכ"מ.

56) ואין סתירה לזה מהמבואר בקונט' עה"ח פ"ז, שעל העבודה דיחו"ת „יש כמה מונעים ומעכבים" ו„בנקל שיפול ממדרגתו ח"ו", ודוקא מצד העבודה דיחו"ע „יתפרדו כל פועלי און, שמתבטלים כל המניעות והעיכובים" — כי בנוגע להניצוצות כו' מכיון שיחו"ע היא למעלה מהעולם כו', הרי ביטול המניעות והעיכובים הוא מצד גילוי אור שלמעלה מהם כו', בחי' „ויראו ממך" — ואפשר שיהי' רק ביטול לפי שעה, ולאחרי שנפסק הגילוי יהי' הרע חוזר וניעור. משא"כ בהעבודה דיחו"ת, מכיון שהיא שייכת ופועלת בה„יש", הרי הניצוצות נתבררו ונכללו בקדושה, והרע נטרף ובטל. משא"כ בנוגע לאדם שעבודתו ביחו"ת כו'.

פאַרשטאַנדיק, אַז אויך דער צווייטער חילוק אין תפלין — וואָס דוקא אין משנה תורה זיינען צוגעקומען די פרשיות „שמע" און „והי' אם שמוע", איז שייך להבי"ל. ווייל די פרשיות קדש און והי' כי יביאך[57] זיינען שייך צום אופן העבודה מצד פני משה כפני חמה, און די פרשיות שמע און והי' אם שמוע[58] — צום אופן העבודה מצד פני יהושע כפני לבנה.

וועט מען עס פאַרשטיין בהקדים וואָס די פרשיות „קדש" און „והי' כי יביאך" זיינען מוחין — חכמה ובינה, און „שמע" מיט „והי' אם שמוע" זיינען (דעת הנחלק ל)חסד וגבורה, מדות[59].

און דאָס איז אויך דער טעם פנימי פון דעם וואָס די פיר פרשיות טיילן זיך אין צוויי סוגים — „טט בכתפי" און „פת באפריקי" — ווייל מדות נעמען זיך פון ב' כתפין דאריך וועל־כע זיינען מרומז אין „כתפי", און מוחין נעמען זיך פון ב' פרקי הידים דאריך וועלכע זיינען מרומז אין „אפ־ריקי"[60].

וועלט דאָך לפ"ז די שאלה: אויב אין די תפלין פון די אידן אין מדבר, זיינען צוויי בתים געווען אַן פרשיות, און יענע צוויי בתים זיינען געווען בלויז — בכדי צו פאַרגרעסערן דעם זכרון פון יצי"מ וואָס שטייט אין די פרשיות „קדש" און „והי' כי יביאך", קומט דאָך אויס אַז אַלע פיר בתים זיינען דער ענין פון מוחין, היינט פאַרוואָס שטייט אויך אין פ' בא דער לשון „טטפת" — טט בכתפי און פת באפריקי — וואָס ווייזט אויף ביידע זאַכן מוחין און מדות?

איז דער ביאור אין דעם: אויך אין פ' בא זיינען די פיר בתים געווען אייגנעטיילט אין די צוויי סוגים מוחין און מדות; נאָר דאָרט זיינען די מדות באופן וואָס זיי קומען פון מוחין בדרך ממילא און מען דאַרף אויף זיי ניט האָבן קיין עבודה מיוחדת[61]. און דעריבער זיינען אויך די צוויי בתים וועלכע זיינען מרומז אין „טט בכתפי" (מדות) — שייך צו „קדש" און „והי' כי יביאך" — מוחין.

און דאָס איז דער טעם וואָס די צוויי פרשיות שמע והא"ש זיינען ערשט נתחדש געווארן אין משנה תורה: ווען די כניסה לא"י וואָלט געווען דורך משה"ן, וואָלט דאָן ביי אַלע אידן געווען ראי' אין אלקות[62]. און בשעת די עבודה איז בבחי' ראי', דאַרף ניט זיין קיין התעסקות מיוחדת אויף התעוררות המדות, ווייל דורך ראי' וועלט דער מענטש נדבק לגמרי אין דעם דבר הנראה[63]; משא"כ בשעת די כניסה לא"י איז דורך יהושע, וואָס מצד דעם איז „ועתה ישראל שמע גו'"[63], אַז די עבודה איז בלויז בבחי' שמיעה — דאָן דאַרף

---

57) לא רק מצד זה שהפרשיות קדש והי' כי יביאך שייכות ליצי"מ והפרשיות שמע והא"ש נאמרו לאחרי מ"ת (כנ"ל הערה 47), אלא גם מצד ענינם בפ"ע.

58) זהר פרשתנו רסב, א־ב. ונתבאר בארוכה בסידור שער התפלין בתחלתו. ספר המצות להצ"צ מצות תפלין. ועוד.

59) אוה"ת פרשתנו ס"ע שסז ממאו"א ט, ז.

60) ראה קונט' העבודה ע' 7. ד"ה לך אמר לבי עת"ר. כי חק תש"י פי"ג. ועוד.

61) לקו"ת פרשתנו ב, ד. ובארוכה — אוה"ת ד"ה ואתחנן.

62) ראה ביאוה"ז קג, ג־ד. ובכ"מ. וראה הערה 64.

63) פרשתנו ד, א. לקו"ת שם ג, ג.

מען אַן עבודה מיוחדת צו מעורר זיין מדות".

יד. אע"פ אַז די מדות וועַן זיי קומען פון מוחין בדרך ממילא, זיינען פיל העכער פון די מדות וועַן זיי קומען דורך אַ התעסקות מיוחדת, אַבער בנוגע צו דעם בירור פון נפש הבהמית — איז פאַראַן אַ מעלה אין די מדות שע"י התעסקות. ווייל דער נפש הבהמית איז עיקרו מדות, און דעריבער [65] דערנעמען אים ניט אויף אַזוי פיל די מדות וועלכע זיינען שייך צו מוחין — ווי עס פועל'ן אויף אים מדות ממש [66].

64) ואף שגם בבחי' פנימיות בינה ה־ מדות באות בדרך ממילא (מאמרים שנסמנו בהערה 60), הרי [נוסף למה ששמיעה בכלל היא בחי' חיצוניות בינה — גם מצד בחי' פנימיות בינה] עם היות שגורמת דבי־ קות (ולא התפעלות), נרגשת הדביקות לדבר בפ"ע, משא"כ הדביקות שמצד ראי' דחכמה (ד"ה ועתה יגדל נא ש"ת פ"ב. וראה גם ד"ה בסוכות עת"ר בתחלתו, יהי הוי' תש"י ספכ"ב).

65) ד"ה וברי"ח תער"ב (המשך תער"ב ח"א פל"ג.

66) שם. קונטרס העבודה ס"ע 6. ד"ה לך אמר לבי שם. כי חק שם. ועוד.

ועפ"ז איז פאַרשטאַנדיק, אַז דער יתרון פון "וטרף זרוע אף קדקוד" אויף "ויראו ממך" — וואָס האָט זיך אויפגעטאָן דורך דער כניסה לא"י על ידי יהושע — איז פאַרבונדן (ניט בלויז דערמיט וואָס אין משנה תורה איז נתחדש געוואָרן דער ענין פון תש"י ווי אַ מצוה בפ"ע, וכנ"ל סו"ס יא, נאַר אויך) מיט דעם וואָס אין משנה תורה זיינען צוגעקומען די פר־ שיות שמע און והי' אם שמע:

די עבודה שמצד המוחין — "קדש" און "והי' כי יביאך", פועל'ט אויפן נה"ב ביטול לפי שעה אַבער ניט אתהפכא — "ויראו ממך", און די עבודה שמצד המדות, "שמע" און "והי' אם שמוע" — פועל'ט אתהפכא, "וטרף זרוע אף קדקוד". עס איז דאָ נאַר טוב.

(משיחת ש"פ ואתחנן תשכ"ט)